

Firmalarda Patent Süreç Yönetimi

İsmail Durgun* ve Seda Turan
TOFAŞ A.Ş. Ar-Ge Merkezi İstanbul Caddesi No:574 Bursa, Turkey

Özet

İnovasyon sürecini başlatabilmek için en önemli girdiyi yenilikçi fikirler oluşturur. Yenilikçi fikirler olmadan inovasyondan bahsedilemez. Ülkemizde hızla gelişen Ar-Ge faaliyetleri firma içi inovasyon faaliyetlerini de arttırmaktadır. Fakat mevcut ürün ve ürün projelerinde, üretim proseslerinde kullanılmakta olan ve fikirlerin/projelerin şirket içi ya da şirket dışı platformlarda kamuya sunulmadan önce ürün ya da üretim proseslerinde firmalar ya da 3. kişiler tarafından kullanılma potansiyeli olan fikir ürünlerinin değerlendirilerek fikri mülkiyet koruması altına alınması gerekmektedir. Firmalar için oldukça önemli bir değer olarak ortaya çıkan patent çalışmaları bir süreç olarak ele alınarak yönetilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada inovasyon sürecinin temelini oluşturan fikirlerden patentlenebilir olanların nasıl tespit edilebileceği, firma içerisinde nasıl bir sistemik ile toparlanabileceği, fikir beyanının temel içeriği, değerlendirme kriterleri, fikri mülkiyetin yaşadığı süre boyunca hangi çerçevelerde değerlendirilmesi gerektiği ve firmalar için yarattığı katma değer incelenmiştir.

Key words: İnovasyon, Patent, Fikri Mülkiyet

Patent Process Management in Companies

Abstract

Innovative ideas create the most important input to start innovation progress. Without innovative ideas cannot be mentioned about innovation. A rapidly growing R&D activity in our country also increases the in-house innovation activities. However, processes and ideas which are currently being used in product or production process needs to be under protection with Intellectual Property Rights before being presented to the public or incorporate platforms to avoid that has the potential to be used by 3rd parties. Patent studies which are emerged as an important value for companies should be a managed process. In this study, how patentable ideas can be determined from the ideas that form the basis of innovation process, how these ideas can be collected in a systematic way within the company, basic content of the invention declaration, evaluation criteria, in which framework needs to be taken into consideration on evaluation of whole life of patent and value creation for the company will be examined

Key words: Innovation, Patents, Intellectual Property

1. Giriş

İşletmeler çalkantılı rekabet ortamında daha çok pazar payı elde etme yarışının bir sonucu olarak sürekli yeni ürünler piyasaya sürme ve işletme içi kesintisiz yenilik yaratma çabasına ve proaktif stratejilere yönelmişlerdir. Geçtiğimiz yüzyılda artan küresel rekabet ve etkilerinin sıra-dışı biçimde büyümesi sadece ürün kalitesinin artırılmasını değil aynı zamanda müşteri beğeni ve beklentileri doğrultusunda yeni ürünler üretme ve bunları başarılı biçimde pazara sunma zorunluluğunu da gündeme getirmiştir (Öğüt, 2007). Bu amaca ulaşmak için güncel bir kavram olan inovasyon ya da yenileşim, gelişmiş ekonomilerde önemli bir itici güç olarak kabul edilmektedir. Ar-Ge yatırımlarının neticesinde elde edilen yenilikçi sonuçlar, inovasyon içeren faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülke, Ar-Ge faaliyetlerine önemli düzeyde kaynak ayırarak bu alanda yetkinleşmeyi ve inovatif ürünler elde etmeyi amaç edinmişlerdir (Demir ve Geyik, 2014).

Hal böyle iken, ortaya çıkarılan inovasyon ürünlerinin ve hizmetlerinin yaratıcısının imtiyazı ile korunur hale gelmesi büyük önem arz eder hale gelmiştir. Bu da ticaret hukuku açısından daha önce benzeri olmayıp bulunan, yaratılan, türetilen ya da icat edilen bir şeye verilen ya da başka bir ifadeyle sanayi alanında bir icat yapan kimsenin, belirli bir süre bu icattan yalnız kendisinin yararlanmasını ya da başkalarının bundan yararlanmasının kendi iznine bağlı olmasını sağlayan resmi hukuksal bir korunma ile mümkündür. Bu hukuksal korumayı sağlayan belgeye patent belgesi denir (TPE, 2016). Genel olarak Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları olarak ta tanımlanan bu koruma, yeni buluş ve düşünceleri yaratanlara motivasyon sağladığı için kritik bir öneme sahiptir. Eğer bu tür motivasyon mekanizmaları olmazsa, insanların yeni buluş ve düşünceleri yaratması cazip hale gelmeyecektir (Gökovalı ve Bozkurt, 2006).

Fikrî mülkiyet hakları fikrî ve sınaî haklar olmak üzere ikiye ayrılmakta; fikir ve sanat eserleri fikrî hakların kapsamına dâhil olurken; markalar, patentler, faydalı modeller, endüstriyel tasarımlar, coğrafi işaretler, entegre devre topografyaları, yeni bitki çeşitleri ıslahçı hakları, internet alan adları, ticaret unvanları ve işletme adları sınaî hakların kapsamına girmektedir (Bolayır, 2014).

Patentli bir buluş; tıpkı işle ilgili alınıp, satılabilen, kiralanıp, kiraya verilebilen diğer mallar gibi buluş sahibinin mülkiyeti haline gelir. Patent sistemlerinin ortak bir hedefi vardır: Teknik yenilik ve gelişmelerin açıklanması karşılığında, devlet buluş sahibine, diğerlerinin bu yenilik ve gelişmeleri uygulamasını belirli bir süre boyunca önleme hakkını sağlar. Devletler diğer mucitlerin bu gelişme ve patentlerden ders çıkararak bu bilgileri başka yenilikler için temel olarak kullanmasını ve böylece ülkenin ekonomik sağlığını ve yaşam standardını artırmayı hedeflemektedir (Başer, 2004).

Patentler alındıkları ülkeler için hak sahipliği doğurur. Türkiye’de alınmış bir patent, sadece Türkiye içinde sahibine hak sağlamaktadır ve patentli ürünleri başkalarının Türkiye’ye ithal etmesi durumunda, hak sahibine ithali durdurma hakkı verir. Patent koruması, en fazla 20 yıl sürmektedir (Ersoy ve Akbaba, 2014). Bir patentin koruma süresi bittiğinde buluş kamuya mal olur ve bu durumda buluş her türlü ticari kullanıma açık hale gelerek başkaları tarafından değerlendirilebilir.

Ülkemizde patent ile ilgili hukuki sınırlar 1995 yılında yayınlanan 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile belirlenmiştir. Bu kararnamede nelerin patent alınarak korunabileceği nelerinde kararnamenin 6. maddesinde belirtildiği gibi patentlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu konular şu şekilde sıralanabilir (Kararname, 1995);

- Keşifler, bilimsel teoriler, matematik metotları,
- Zihni, ticari ve oyun faaliyetlerine ilişkin plan, usul ve kurallar,
- Edebiyat ve sanat eserleri, bilim eserleri, estetik niteliği olan yaratmalar, bilgisayar yazılımları,
- Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönü bulunmayan usulleri
- İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan ve hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleridir.

Patent verilerek korunmayacak buluşlar ise;

- Konusu kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar,
- Bitki veya hayvan türleri ya da bitki veya hayvan yetiştirme usulleri.

Piyasada etkin ve lider olan firmaların inovasyon – patent ağı içerisinde faaliyet gösterdikleri söylenebilir. Ülkemizde ve dünyada en çok patent başvurusu yapan firmaların aynı zamanda da karlılık açısından en üst basamaklarda yer alan şirketler olduğunu görülmektedir. Bu açıdan inovatif fikirlerin patentler aracılığıyla korunmasının ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgilere rağmen patenti alınmayan bir ürününde ileride işletmeler açısından ne derecede büyük kârları elden kaçırmaya sebep olacağı aşikârdır. Çünkü patenti alınmayan bir ürün ileride büyük bir ticari hacme sahip bir nitelikte olursa burada herhangi bir hak iddia edilemeyecek ve büyük kâr kayıpları ortaya çıkacaktır.

Türkiye’de, 1995 yılında Türk Patent Enstitüsünün kuruluşundan bu yana patent başvuru sayılarında kayda değer bir artış gözlenmektedir. Fakat ne yazık ki tescil oranında özellikle yerli firmalar için aynı artış oranının söz konusu olmadığı görülmektedir. Bu durum da göstermektedir ki, Türkiye’deki firmalar halen kurumsal hafızalarına patent başvurusu yapabilme kültürünü yeterinde oluşturamamışlardır. Patent tescili ve patentten yararlanma sürecinde halen zamana ihtiyaç bulunmaktadır.

Özellikle son yıllarda artan Ar-Ge merkezleri ile birlikte patent sayılarındaki artış firmalar için patent sürecinin diğer iş süreçleri gibi oluşturulacak bir strateji ile yönetilmesini zorunlu kılmıştır. Bu çalışmada firmalarda hem patent alınmasının nasıl teşvik edileceği, patent sürecinin nasıl olması gerektiği ve oluşan patent portföyünün nasıl yönetilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

2. Patent Süreci

Temelde yapılan patent başvurusu, sonrasında gelecek tescil belgesi ile tekel hakkı kazanmaktır. Ancak bu aşamaya gelmek ve bundan sonrası için izlenecek stratejilerin belirlenmesi tüm firmalar için çok önemlidir. Firmalar fikri haklar sürecini yönetmek için öncelikle fikri haklar stratejilerini belirlemelidirler. Bu strateji tüm süreci kapsayacak şekilde tanımlanmalı ve çalışanlar ile de paylaşılmalıdır. Bu konuda ülkemizin önde gelen topluluklarından biri olan Koç Topluluğu Fikri Haklar Stratejisi [4];

1. Sürdürülebilir rekabet avantajı ve en iyi iş sonuçlarını elde edebilmek için fikri haklar sisteminden azami biçimde yararlanmak,
2. Fark yaratan yenilikleri ve güçlü markaları iş yapılan pazarlarda korumak,
3. Fikri haklar portföyünü iş hedefleriyle uyumlu biçimde yöneterek değer yaratmak,
4. Fikri hakları alım, satım veya lisanslanma suretiyle ticarileştirmek ve bu alanda işbirliklerine açık olmak,
5. Üçüncü kişilerin fikri haklarına saygılı olmak

olarak tanımlanmıştır. Topluluk bunu sadece çalışanları ile değil kamuoyu ile de paylaşmıştır.

2.1. Fikir Yaratma, Farkındalık ve Teşvik

Bunlardan ilki firmaların, patent stratejilerinde kurumlarında patent başvurusu yapma farkındalığı oluşturması ile başlamalıdır. Şirket çalışanlarının çalışmaları esnasında ortaya çıkardıkları sistemleri, teknolojileri ve teknik çözümleri patentlenebilirlik açısından değerlendirebilmeleri gerekmektedir. Böylece bu sistemlerden Fikri Mülkiyet Değeri yaratılıp yaratılamayacağı ihtimali ilk aşamada değerlendirilmiş olacaktır.

Bu aşamada ilk olarak çalışanların teorik ve uygulamalı olarak tüm Fikri Sınai Mülkiyet sistemlerinden ve bu sistemlerin farklarından bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Şirketler içerisinde yapılacak temel ve ileri seviyedeki zorunlu Fikri Mülkiyet eğitimleri bu sürecin ilk adımı olacaktır. Teknik bir soruna getirilen teknik çözümlerden oluşan buluşların hangi şartlarda patent korumasına sahip olabileceğinin uygulamalı olarak açıklanması “Çözümüm Patent Olur mu?” sorusuna ve basit gibi görünen teknik çözümlerin de patent başvurusuna konu olabileceğine ışık tutacaktır. Bu eğitimleri özellikle Ar-Ge merkezlerindeki tüm çalışanların alması önemlidir. Diğer yandan çalışanların buluş bildirimlerini beyan edebilmeleri için standart bir sürecin oluşturulması gerekmektedir. Bu sistemde patentlenebileceği düşünülen buluşların teknik alanları, çözüm getirdiklerin problemin tanımı, bu probleme tekniğin bilinen durumunda çözüm getirdiği bilinen diğer benzer çözüm ve uygulamaların ortaya konulması, buluşa konu olan metod, ürün ve sistemlerin detaylı açıklanması, buluşun kamuya açıklanma ve kullanımına ilişkin bilgilerin verilmesi gerekmektedir. Oluşturulan bu bilgiler şirket içerisinde süreçten sorumlu olarak tanımlanan ekibe ulaştırılmalıdır.

Patent farkındalığını yaratıcı bir diğer faaliyet olarak ise benzer alanda faaliyet gösteren şirketlerin patent başvurularının periyodik olarak takip edilmesi gerekmektedir. Söz konusu takip işlemi firma ve ülke bazında yapılabileceği gibi, şirket faaliyet alanını ilgilendiren ana ve alt birimlerinden oluşan bir konu bazlı anahtar kelimeler ile yapılması şeklinde de olabilecektir. Söz konusu patent yayınlarının periyodik olarak şirket çalışanlarına yayınlanması teknolojik yol haritalarının belirlenmesi ve şekillenmesinde yardımcı olabileceği gibi çalışanların söz konusu çalışma alanlarına yönelerek yeni sistemler geliştirmesine katkı sağlayacaktır.

Gerek Ar-Ge merkezi olarak faaliyet gösteren gerek ise diğer alanlarda çalışan tüm şirketler için şahıs ve birim bazlı patent ortaya çıkarma hedeflerinin verilmesi patent sayısında artış sağlayacak bir diğer unsurdur. Birim bazlı patent hedeflerinin dağılımında patent potansiyeli görülme, çalışan sayısı ve yıllar içerisinde ortaya çıkarılan patent başvurusu yoğunluğu gözetilebilmektedir. Söz konusu hedefler yıl içerisinde ana birimler ve alt birimler bazında takip edilmeli ve hedef sorumlularına raporlanmalıdır.

Patent başvurusu sayısının artırılması için şirket içerisinde verilecek hedeflerin yanı sıra çalışanların ödüllendirme sistemi ile teşvik edilmesi de gerekmektedir. Çalışanlar patent ortaya çıkarma sürecinde buluşun ilgili birimlere bildirilmesi, resmi patent başvurusunu yapılması, patentin tescili, ürün üzerinde hali hazırda kullanılması ya da kullanılacak olması, patentin ticarileştirilmesi ve lisanslanması adımlarında tanımlanacak ayrı ayrı ödül sistemleri ile gönüllüğü arttırılabilmektedir. Bunun yanı sıra ayın ve yılın vb. patent şampiyonları şeklinde şirket içerisinde bu başarının duyurulması çalışanlarda isteği artıran bir diğer faktör olabilecektir. Ayrıca firmalar problemlerinin çözümünde TRIZ (Yaratıcı Problem Çözme Metodu) yöntemini kullanır ise problemlerine çözümler geliştirebildikleri gibi patent başvurusu yapabilecekleri çözümleri de elde edebileceklerdir. Bu nedenle çalışanlara TRIZ eğitimlerinin verilmesi de önemlidir.

Çalışanlar için fikri haklar konusu her zaman güncel tutulmalıdır. Bunun için belirli periyotlar ile internet üzerinden yarışmalar, şirket içi patent sürecinin hatırlatılması (Şekil 1), özel günler ile ilişkili bilgilendirmeler (Şekil 2) ve önemli konulardaki fikri haklar davaları çalışanlar ile paylaşılmalıdır.

Şekil 1. Şirket içi patent sürecinin hatırlatılması (Minions, 2016)

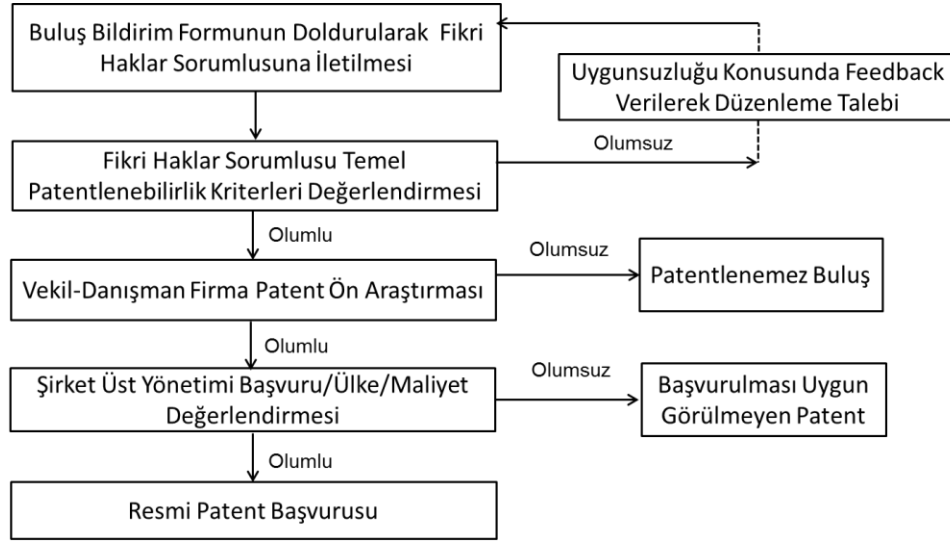
Şekil 2. Özel günlerde yapılan patent bilgilendirmeleri

2.2. Patent Portföyü Oluşturulması ve Yönetimi

Patent sürecinde diğer bir önemli adım şirket çalışanlarının ilettiği patent önerilerinin değerlendirilmesidir. Şekil 1. de resmi patent başvurusuna giden sürecin şematik gösterimi verilmiştir. İlk adımda buluşun bahsedilen özellikleri belirtilerek şirketin ilgili birimlerine ya da fikri haklar sorumlularına iletmeleri gerekmektedir. Fikri haklar sorumluları ilk olarak ilgili buluşa ilişkin temel patentlenebilirlik değerlendirmesini yapmalıdır.

Bilindiği üzere bir patentin alınması için ilk gereksinim, buluşun “yeni” olmasıdır. Başka bir deyişle, patent başvurusunun resmi işleme konulmasından önce yazılı veya başka bir biçimde buluşun herhangi bir şekilde kamuya açıklanmamış olması gerekmektedir. Patent alınması yolunda ikinci gereksinim buluşun “sanayiye uygulanabilir” olmasıdır. Genellikle bu kriterden reddedilen patent tescilli alamamaktadır. Üçüncü gereksinim ise “buluş basamağı”dır. Buluş olarak istemde bulunan şeyin önceki patentlerde de önerilip önerilmediğini veya teknoloji alanında vasıflı bir bireyin en yakın geçmiş patenti/teknolojiyi anlayarak buluşu mantıksal olarak geliştirip geliştiremeyeceği değerlendirilir.

Patent başvurusuna karar sürecinde ilgili birimlerin değerlendirmesi sonrasında ya da eş zamanlı olarak vekil firma ile patent ön araştırması yapılması gerekmektedir. Patent ön araştırması patent başvurusunun ileriki steplerinde karşılaşılabilecek, resmi ofislerin araştırma ve inceleme işlemlerinin ön görülmesi ve bu sonuçlara göre patent başvurusu kararı verilerek oluşabilecek gereksiz maliyetlerden kaçınılması açısından çok önemlidir. Yapılan araştırmada tekniğin bilinen durumundaki dokümanlar ve mevcut durumun patente konu olup olmayacağı ve ya hangi şartlarda olabileceği paylaşılmalıdır. Bu noktada buluş sahibinin konu ile ilgili değerlendirmelerinin alınması çok önemlidir. Çoğu zaman tekniğin bilinen durumundan hareketle buluş üzerinde yapılan geliştirmeler patent değeri taşıyabilecek yeni çözümlerin ortaya çıkmasını sağlayabilmektedir.

Şekil 3. Firma içi patent başvuru kararı süreç adımları

Buluş için fikri haklar sorumluları ve vekil firmaların yaptığı araştırmalar sonrasında kriterleri sağladığı görülen buluşlar için son olarak şirket üst yönetiminin (fikri haklar komitesinin) görüşünün de alınması oldukça önemlidir. Periyodik olarak yapılan bu toplantılarda söz konusu çözümün “know-how” niteliğinde olup olmadığı, patent ile hangi ülkelerde korunması gerektiği vb. konular üzerinde görüşülüp, alınan kararlar doğrultusunda resmi patent başvurusu gerçekleştirilmelidir. Söz konusu toplantılarda patentin şirket ürünlerinde / süreçlerinde kullanıp kullanılmama durumu, lisanslanabilme potansiyeli ve rakipleri hangi çerçevelerden engelleyebileceği konuları da ele alınmalıdır. Henüz ürün aşamasında olmayan buluşlar için maliyet avantajı sağlamak açısından önce ülkesel başvurular sonrasında rüçhan süresi içerisinde gerek duyulur ise bölgesel / uluslararası başvuruların yapılması sağlanabilir.

Buluş bildirim sayısının şirketlerin ön göremediği şekilde artması durumunda buluşların işleme alınmasında Tablo 1. de açıklandığı şekliyle, üründe kullanım, şirketin iş alanı ve patent olma şansı parametreleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 1. Buluş önceliklendirme parametreleri

Üründe Kullanım	Şirket İş Alanı	Patent Olma Şansı
5-Kullanılıyor	3-Şirketin İş Alanında	3-Yüksek
4-Kullanılacak	2-Şirketin İş Alanına Yakın	2-Bilinmiyor
3-Kullanılabilir	1-Şirketin İş Alanı Dışında	1-Düşük
2-Kullanılması zayıf ihtimalli		
1-Asla kullanılmayacak		

Bahsedilen adımları gerçekleştirerek patent başvurusu gerçekleştirilen şirketlerin belirli bir süre sonunda patent portföyü oluşacaktır, fakat patent portföyü yönetim süreci bunun ile sınırlı değildir. Patent portföyü yaşayan bir varlık olarak görülmeli ve sürekli bakıma ihtiyacı olabileceği unutulmamalıdır. Patent portföyü belirlenen periyotlar ile (örneğin 2 yılda bir) gözden geçirilmelidir. Gerek tescil sürecine kadar gerek ise tescil edilen patentlerden halen yararlanılıp yararlanılmadığı Tablo 5. de belirtilen parametreler ışığında gözden geçirilmelidir.

Patent sürecinde bir diğer önemli konu ise patentin ticarileştirilmesidir. Patentin ticarileştirilmesi; patentin satılması, lisans, çapraz lisans, birleşme anlaşmalarına konu yapılması ile gelir elde eder hale getirilmesini ifade eder. Bu durum şirket alım ve satımlarında ciddi bir pazarlama aracı olarak kullanılabilir. Söz konusu çalışmalar fiili olarak direkt patent sahibi tarafından yürütülebildiği gibi şirketler ya da kurumlar arasında bu teknoloji transferi için görüşmeleri sürdüren ve lisanslama altyapısının kurulmasını sağlayan firmalar tarafından yürütülür.

Tablo 2. Patent portföy bakımı değerlendirme parametreleri

TİCARİ DEĞER	Ürün ile ilgili olmayan ve ticarileşme potansiyeli bir buluştur	1
	Ürün ile ilgili ancak şirket tarafından ve üçüncü kişiler tarafından kullanılmayan ve kullanılması planlanmayan bir buluştur	2
	Şirketin faaliyet alanına yakın (Üretim Teknolojileri ile ilgili) ve kullanılan bir buluştur	3
	Üründe kullanılan (ya da kullanılması planlanan) ve lisans ile üçüncü kişilere kullanılmak istenilmeyen bir buluştur	4
	Ürün üzerinde kullanımı planlanan veya kullanılabilir bir buluştur	5
	Üründe kullanılan ve lisans ile üçüncü kişilere kullanılmak istenilen bir buluştur	6
TEKNİK DEĞER	Pazardan kalkmış veya kullanılmayan bir teknolojiye ilişkin bir buluştur	1
	İhlal edildiğinin tespit edilmesi zor olan, minör bir buluştur	2
	İhlal edildiğinin tespit edilmesi kolay olan, minör bir buluştur	3
	Majör bir buluştur	4
	Temel teknolojiye konu olan bir buluştur	5
FIKİRİ HAK DEĞERİ	Olumsuz bir araştırma raporu alınmıştır	1
	Olumsuz bir inceleme raporu alınmıştır	1
	Araştırma raporu bekleniyor	2
	Araştırma raporu olumludur	3
	İnceleme raporu olumludur	4
	Patent tescili alınmıştır	5

3. Sonuçlar

İşletmeler rakipleri karşısında pazardaki yerlerini korumak zorundadırlar. Alınıp kullanılan her yeni teknoloji, onu ilk kullanan işletmeye önemli bir rekabet üstünlüğü sağlar ve bunun yaratacağı ekonomi ile işletme tasarruf gücü elde eder. Bu nedenle, işletmeler bu konuda hassas davranmak zorundadırlar.

Firmaların yenilik faaliyeti, kendileri için rekabet süreci sonunda ayakta kalma veya piyasadan daha fazla pay alma anlamına gelirken, firmaların ürettiği ürünleri tüketen tüketicilerin söz konusu yeniliklerden ne şekilde etkilendikleri de önem arz etmektedir. İşte bu noktadan itibaren inovatif fikirlerin korunmasında patent kavramının işlevi görülecektir.

Sonuçta ticari değer taşıyan inovatif fikirlerin değer ifade etmesinin patentle birlikte mümkün olacağı ve inovasyon ile patent kavramlarının birbirleri açısından tamamlayıcı olduğu ve de patentin aslında inovasyonun bir sonucu olduğu anlaşılacaktır.

Firmaların gittikçe artan patent sayıları, tüm bu işlemleri bir süreç olarak ele alıp yönetmelerini zorunlu kılmaktadır. Aksi durumda yenilikçi fikirlerini başarılı bir şekilde korumaları mümkün olmayacaktır.

Referanslar

- [1] Başer, B.C., İş Dünyasında Patent Stratejisi, T.C. Türk Patent Enstitüsü Patent Dairesi Başkanlığı Uzmanlık Tezi, 2004, Ankara
- [2] Bolayır, N., Fikri Mülkiyet Haklarında Cebri İcra Sistemi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2004, C. 16, Özel Sayı, s. 2513-2570
- [3] Demir, M., Geyik, O., Türkiye’de Ar-Ge & İnovasyon Harcamalarının Gelişim Süreci ve Ekonomik Etkileri, Journal of Life Economics, 2014, Sayı 1, s. 171-190
- [4] Ersoy, A., Akbaba, A.N.B., Patentlerin Değerlemesi ve Muhasebeleştirilmesi, Maliye Dergisi, 2014, Sayı 166, s 221-242
- [5] Gökova, U., Bozkurt, K., Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakkı (FSMH) Olarak Patentler: Dünya ve Türkiye Açısından Tarihsel Bir Bakış, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), 2006, Sayı 17, s.135-146
- [6] Kanun Hükmünde Kararname, Patent Haklarının Korunması, 1995, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.551.pdf>
- [7] Koç Holding, Basın Bülteni, 2015, http://www.koc.com.tr/tr-tr/koc-gundem/basin-odasi/PressRelease/KH_563_Yeni_Patent_Basvuru_2015_BB.pdf
- [8] Ögüt, A., Akgemci, T., Şahin, E., Kocabacak, A., İşletmelerde Düşünce Aşamasından Patent Aşamasına Uzanan Süreçte Yenilik Stratejileri ve Buluş Yönetimi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2007, Sayı:17, s. 413-425
- [9] Türk Patent Enstitüsü, Patent, / Faydalı Model Başvuru Kılavuzu”, 2016, ISSN 1301-2177, <http://www.tpe.gov.tr/TurkPatentEnstitusu/resources/temp/AF964193-C9F5-4B27-94D8-0CF5354EBA1D.pdf>
- [10] Minions, 2015, <http://www.imdb.com/title/tt2293640/>